

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ II ТӨСӨЛ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨЛӨӨХ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА, ТҮНШЛЭЛ

НЭГДСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ

Тогтвортой хөгжлийн боловсролын төлөөх
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЛЭЛ

Нэгдсэн арга хэмжээ

2021.05.03

**“ТХ, ТХЗ, ТХБ ба Монгол улсын
хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт,
хэрэгжилт, санаачилга” сэдэвт
НЭГДСЭН ЗӨВЛӨГӨӨН**

**3 дугаар салбар: “Сурган
хүмүүжүүлэгчдийг чадавхжуулах”**

Боловсролын хүрээлэн, ЭША: С.Цогбадрах (Ph.D)
ЭША: Н.Ундармаа (Ph.D)
ЭША: Р.Түвшинжаргал (Ph.D)
ЭША: Г.Монголхатан
ЭША: У.Мягмаржав
ЭША: Б.Эрдэнэчимэг
ЭША: Ж.Дэнсмаа

Ирээдүйд анхаарлаа хандуулах

Хувиран өөрчлөгдөх (зан үйл, хандлага)

Хөрвөх

Өөрийн удирдлагатай суралцах

...

Веган байж,
Эх дэлхийгээ хайрлая,
Энх тайвныг цогцлооё.

ТХБ-ын зарчмуудаас

- ТХБ нь **хүн бүрд** хамаатай.
- ТХБ нь байнгын үргэлжилсэн үйл явц бөгөөд өөрчлөгдөн хувьсаж буй нийгмийн хөгжилд **хүн бүр хувь нэмрээ оруулна**.
- ТХБ нь хүмүүсийн амьдралын орчныг сайжруулахад чиглэгдэнэ.

Ирина Бокова, ЮНЕСКО-ийн ерөнхий
захирал (2012)

*[Боловсрол нь тогтвортой байдлыг хангах хамгийн хүчирхэг зам. Энд эдийн засгийн болон технологийн шийдлүүд ч, улс төрийн зааварчилга тохируулга ч, эсвэл санхүүгийн урамшуулалт ч хангалттай биш. **Бид сэтгэж байгаа болон үйлдэж буй арга замдаа суурь өөрчлөлт хийх хэрэгтэй байна.**]*

Хүн бүр суралцагч
/сурган хүмүүжүүлэгч/

ТХБ-ын цогц чадамж

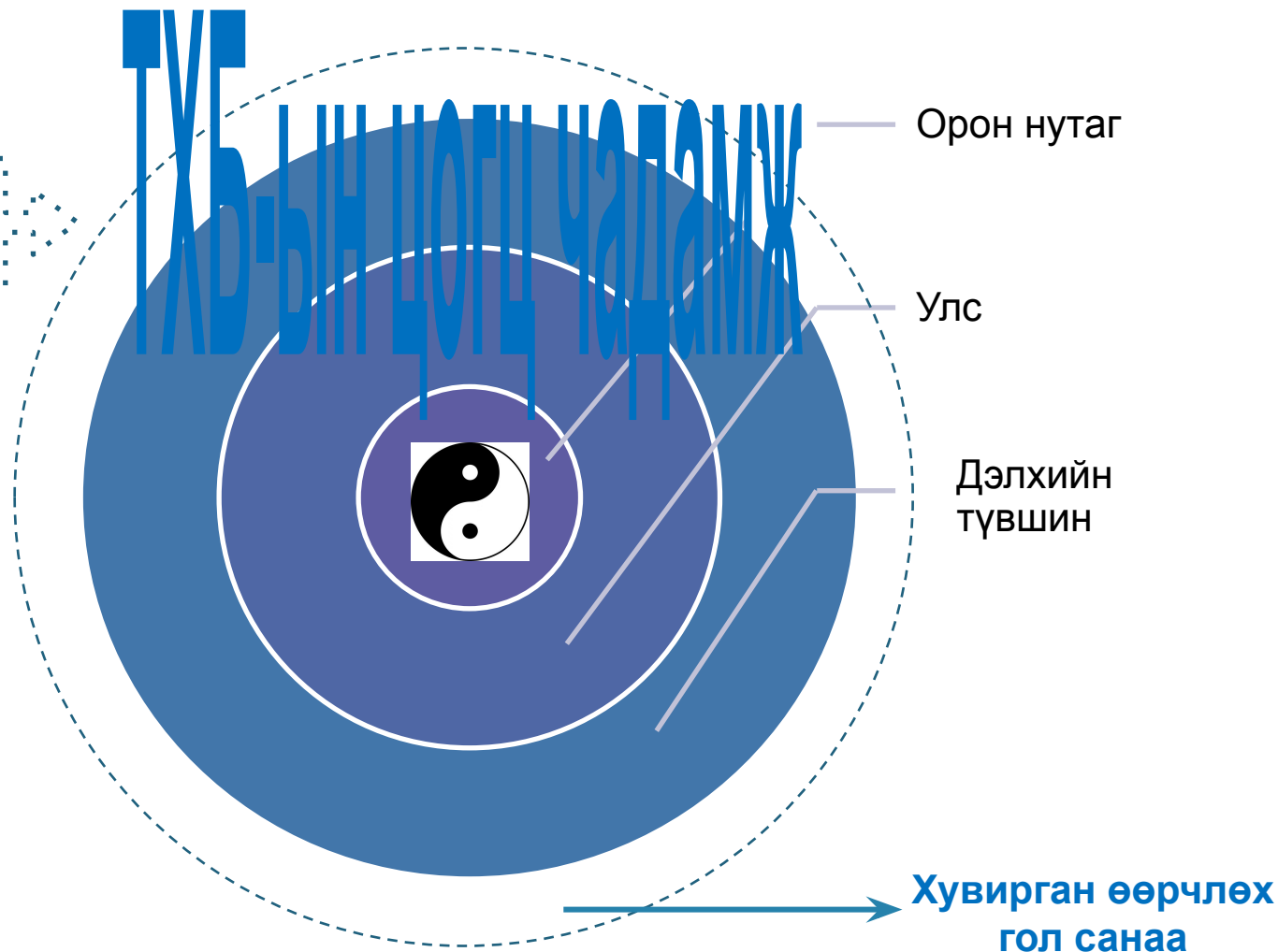
1. Тогтолцооны шинжилгээний,
2. Урьдчилан тооцоолох,
3. Хэм хэмжээний,
4. Стратегийн,
5. Хамтран ажиллах,
6. Шүүмжлэлт сэтгэлгээний,
7. Өөрийгөө таньж мэдэх,
8. Асуудал шийдвэрлэх

ДИБ, ТХБ

Нийтлэг цогц чадамж: (OECD)

1. Системийн сэтгэлгээ (нийгэм, эдийн засаг, байгаль орчин)
2. Орон зайн цогц чадамж (Орон нутгийн аливаа тулгадсан асуудлыг шийдвэрлэхдээ дэлхийн хэмжээний үр дагаврыг харж тооцож чаддаг байх)
3. Цаг хугацааны цогц чадамж (Өнгөрснөө мэдэх, ирээдүйгээ харах)
4. Мэдлэгийн салбар хоорондын цогц чадамж (нарийн ээдрээтэй асуудлыг шийдэх чадвар)
5. Соёлын цогц чадамж (бусдыг хүндлэх, эрхээ хамгаалах, соёлын өвөө хайрлаж хамгаалах)

Д.Бадарч (Ph.D, Проф) “Тогтвортой хөгжлийн боловсролын талаар баримталж буй бодлого: Олон улсын байгууллагын туршлага” илтгэлээс.

Сургалтын арга зүй болон сургалтын орчноо хувирган өөрчилж буй туршилагаас...

Асуудал шийдвэрлэх, таамаглал дэвшүүлэх, шинжлэн судлах,
 хэлэлцүүлэг хийх, туршин судлах, дүгнэх аргад сурагчид
 суралцаж байгаа сайн туршилага

Эх сурвалж: Судлаач сурагч Илтгэгч: П.Хэнмэдэх (Дархан-Уул
 аймгийн Оюуны Ирээдүй цогцолбор сургуулийн газар зүйн багш)
 "Сонирхолтой газар зүй экскурс хичээлийн жишээн дээр"

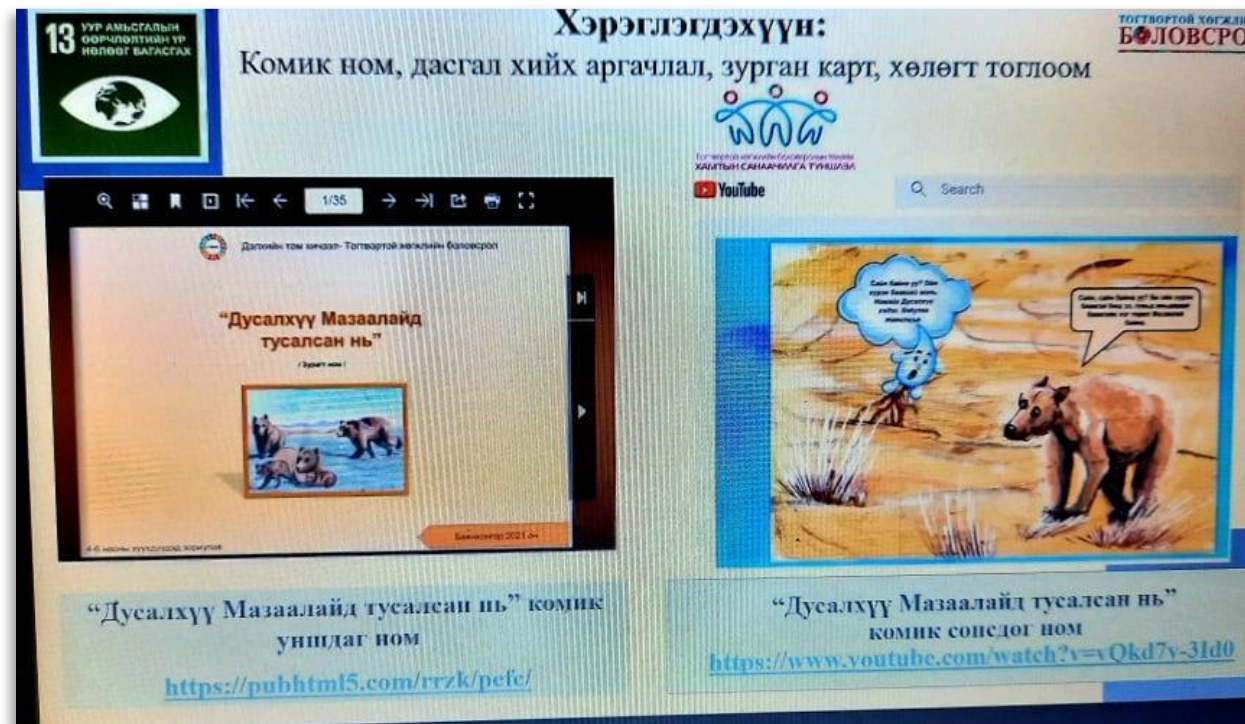
Тогтвортой хөгжлийн боловсролын төлөөх
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТУНШАЛ

Эко сургуулийг суралцагчдын оролцоотойгоор бий болгож байгаа сайн туршлага

Эх сурвалж: Сургуулийн орчин дахь эрүүл, аюулгүй, ногоон орчныг бүрдүүлэх боломж, туршлага Илтгэгч: П.Амгалан (Орхон аймгийн 14 дүгээр сургуулийн захирал)

Багш нар өөрсдөө хэрэглэгдэхүүнээ хийсэн сайн туршлага

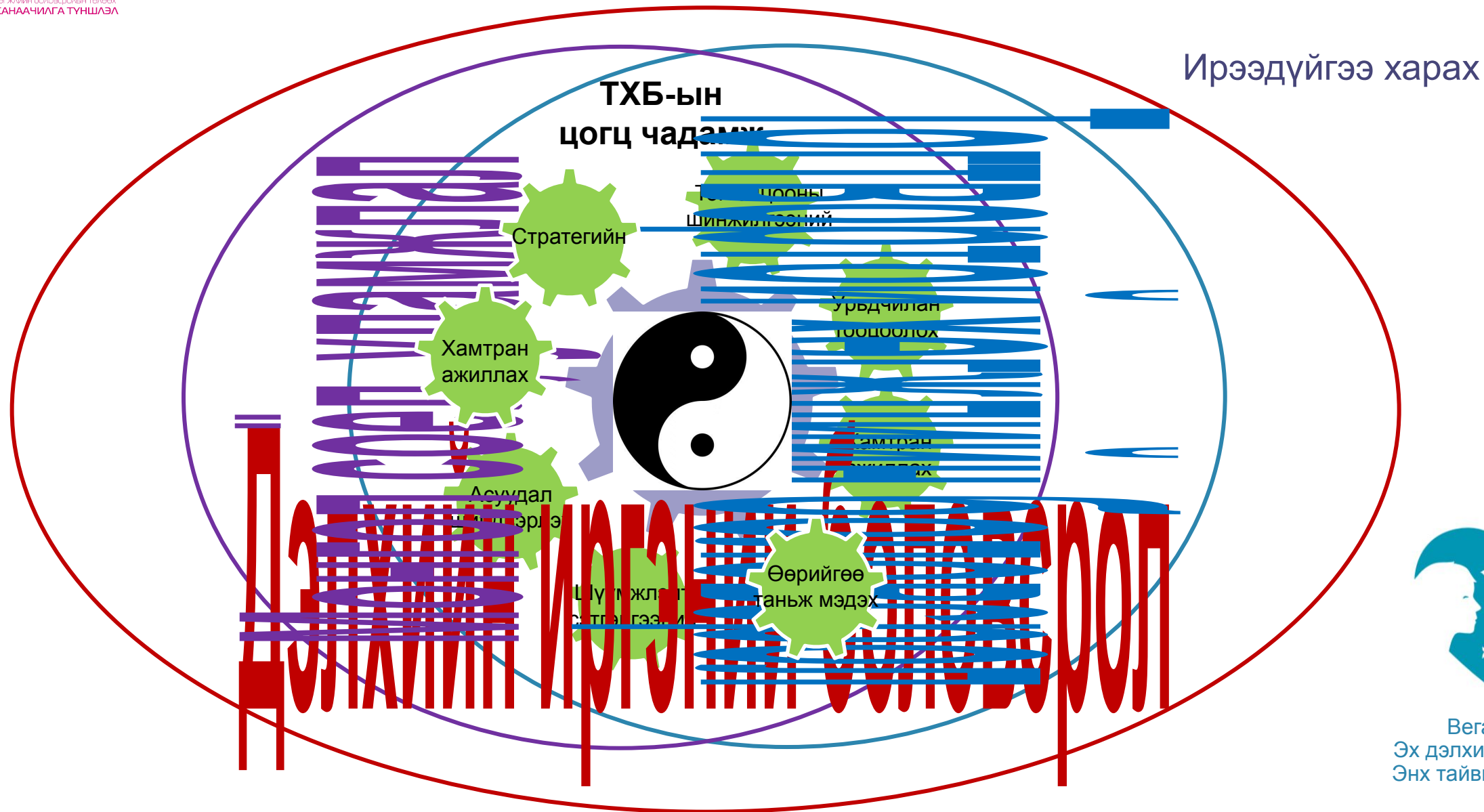
Эх сурвалж: Дусал хүү мазаалайд тусалсан нь Илтгэгч: Д. Сарантунгалаг (Баянхонгор аймгийн 1 дүгээр цэцэрлэгийн арга зүйч)

Тогтвортой хөгжлийн бэлсэрцэйн төлөөх
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЭЛ

Үргэлжлэл...

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН
БОЛОВСРОЛ II
ТӨСӨЛ

Арга зүйн хөгжлийн чиг хандлага

Багшлахуй	Суралцахуй (сурагч, багш) → насан туршдаа
Мэдээлэл дамжуулах	Мэдлэг бүтээх
Категоричилсан суралцахуй	Судлан шинжлэхэд чиглэсэн интеграцчилсан суралцахуй
Цээжилж суралцахуй	Бүтээлчээр сэтгэж, хэрэглэж хувиран өөрчлөгдөхөд суралцахуй
Нэгжид төвлөрөх	Системт сэтгэлгээг хөгжүүлэх
Бие даан ажиллах, өрсөлдөх соёл	Хамтран ажиллах, харилцан бие биенээ хүндэтгэх соёл
Үнэлгээ нь сургалтад хяналт шинжилгээ хийх хэрэгсэл	Үнэлгээ нь урамшуулан дэмжих, суралцахуйг оношлон өөрчлөх, сайжруулах хэрэгсэл

Суралцахуйн аргын нэгдэл

ТХЗ-ын төлөөх боловсролын сургалтын арга

1. Бодит үйл ажиллагаанд оролцох,
2. Шинжилгээ/судалгаа хийх,
3. Бүтээлч, шүүмжлэлтэй сэтгэх,
4. Алсын хараатай болох

Сурган хүмүүжүүлэгчдийн чадавхжуулах чиглэлээр хийх үйл

- ТХ-ийн мэдлэг, чадвар, үнэт зүйл, хандлагыг эзэмшүүлэх, чадавхийг хөгжүүлэхэд хамтран ажиллах (төр, төрийн бус байгууллага, иргэн)
- Үйл ажиллагаандаа ТХБ-ыг интеграцчилах
- ТХЗ тус бүрд харгалзах агуулга, арга зүйг хөтөлбөртөө тусгах
- Сургалт, үйл ажиллагаа, үнэлгээндээ ТХБ-ын чадавхыг дээшлүүлэх ажлыг системтэй, цогцоор нь тусган хэрэгжүүлэх

- Багш нарт боломж олгох
- Идэвхжүүлэх, урамшуулах
- Хамтын ажиллагааг дэмжих тогтолцоо бүрдүүлэх...

- Шинэ арга зүй, хандлагыг туршин хэрэгжүүлэх замаар чадавхаа дээшлүүлэх
- Туршлага, арга зүйгээ хуваалцах
- Хамтдаа суралцах

Бодлого, төлөвлөлтөд туссан байдал...

Ногоон хөгжлийн бодлого	... ТХБ-оор дамжуулан төлөвшүүлэх
Төрөөс боловсролын талаар баримтлах бодлого	Албан ба албан бус боловсролын нийт байгууллагыг иргэдийн боловсролын хэрэгцээнд нийцсэн үйлчилгээ үзүүлэх чадвартай болгох
Тогтвортой хөгжлийн боловсрол үндэсний хөтөлбөр (2018-2022)	Бүх шатны болон насан туршийн боловсролын сургалтын хөтөлбөрийн агуулгыг баяжуулах, хэрэгжүүлэх ТХБ эзэмшүүлэх ажлыг бүх түвшинд, төр, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагын түншлэл, хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулах Хүний нөөцийг бэлтгэх, мэргэшүүлэх сургалтыг ТХБ-ын зарчимд нийцүүлэх
“Алсын хараа-2050” Монгол улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого (2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа)	Багш, ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх сургалт, үйл ажиллагаанд олон талт оролцоог хангаж сургалт явуулдаг төр, төрийн бус, хувийн хэвшлийн байгууллагуудын оролцоог нэмэгдүүлэх ЕБС-ийн багш, удирдах ажилтны мэргэжлийг нь тогтмол дээшлүүлэх, Цэцэрлэг, ЕБС-ийн удирдах ажилтны сургалтын чанарыг хангах чиг үүргийн нэмэгдүүлэх, сургалтын байгууллагын менежментийн чадавхыг дээшлүүлэх
ЗГ-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр	Монголын түүх, хэл, соёл, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ, үндэсний өв уламжлал, үударга ёсны үзэл, хандлага, олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн агуулга бүхий сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх Цахим хичээлээр бүх насны иргэдэд насан туршдаа суралцах боломж бүрдүүлэх, судлаачдын чадавхыг дээшлүүлэх “Чадварлаг багш” арга хэмжээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх
Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл	Сургалтын хөтөлбөрийн агуулгыг баяжуулах, хэрэгжүүлэх Багшийн мэргэжлийн ур чадварыг тасралтгүй дээшлүүлэх Хүн бүрд чанартай боловсрол эзэмшүүлэх тэгш боломж бүрдүүлэх

Тогтвортой хөгжлийн бэлсэрхэйн төлөөх
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЭЛ

ТХБ-ыг интеграцчилах бүтэцчилсэн хүрээ

Түвшин илрүүлэх шалгуур
үзүүлэлтийн дагуу өөрийгөө
үнэлэх

ТХ, ТХБ-ын танин мэдэхүй,
нийгэмшил-сэтгэл хөдлөлийн, зан
үйлийн айн хүрээнд ТХБ-ын цогц
чадамж, санал болгосон сэдэв,
тэдгээрийг хэрэгжүүлэх арга
техник (уян хатан, нээлттэй байх)

Төрийн болон төрийн бус
байгууллага, иргэний нийгмийн
байгууллага, аж ахуйн нэгж,
сургалтын байгууллага

Тэргүүлэх чиглэл: Сурган хүмүүжүүлэгчдийг чадавхжуулах

Дүгнэлт:

- ТХБ-ыг албан болон албан бус боловсрол, гэр бүлийн хүрээний үйл ажиллагаа гэх мэт өргөн хүрээнд эзэмшүүлж байна. Энэ утгаараа сурган хүмүүжүүлэгч гэдэгт зөвхөн багшийг хамруулахгүй. Хүн бүр суралцагч гэсэн утгаар харвал түүнд зааж, чиглүүлж буй хүн бүр сурган хүмүүжүүлэгч болж байна.
- Сурган хүмүүжүүлэгчдийг тэдний хэрэгцээ, боловсролын түвшний ялгаа, судлагдахууны агуулгын чиглэл зэргээс хамааруулан арга зүй, арга хэрэгслийг сонгон, боловсруулж, чадавхжуулах шаардлагатай.
- Сурган хүмүүжүүлэгчдийг чадавхжуулах агуулга арга зүйд ТХБ-ын мэдлэг, чадвар эзэмших, бүтээлч сэтгэх, ухамсар, хандлага төлөвшүүлэх, нийгмийн хөгжилд хувь нэмрээ оруулах гэх мэт чадамжийг системтэй тусгах нь чухал.
- Сурган хүмүүжүүлэгчдийг чадавхжуулах нь зөвхөн боловсролын салбарын асуудал биш, бүх салбар, орон нутгийн, үндэсний хэмжээнд бүх түвшин, салбарыг хамарсан цогц үйл ажиллагаа байх ёстой.
- Багш нар, мэргэжлийн байгууллага болон орон нутгийн БСУГ-ын мэргэжилтэн, арга зүйч, судлаач, боловсруулагч, багш бэлтгэх сургуулийн оюутан гэх мэт төлөөллүүд хамтран ажиллаж, шинийг туршиж, хуваалцаж, хамтдаа суралцах боломж байгааг харууллаа.

Тэргүүлэх чиглэл: Сурган хүмүүжүүлэгчдийг чадавхжуулах

Санал, зөвлөмж:

- Сурган хүмүүжүүлэгчдийг чадавхжуулахад үндэсний болон орон нутгийн түвшний төрийн болон мэргэжлийн байгууллага, төрийн бус байгууллагууд, сургалтын болон бусад бүх нэгж байгууллагуудын хамтын ажиллагааг сайжруулах
- Орон нутгийн болон нэгж байгууллагуудын сайн туршлагыг хуваалцах, дэлгэрүүлэх
- ТХБ-ыг дэмжих сургалт судалгаа, мэдээлэл харилцаа, мэдлэг солилцооны үүргийг бодит үйл хэрэг болгох
- Сурган хүмүүжүүлэгчдэд ТХБ-ын арга хандлагыг хэрэглэж, олон төрлийн бүх хэлбэрийн сургалт, үйл ажиллагааг зохион байгуулах, тэднийг бүтээлч үйлээр нь дамжуулан чадавхжуулах шаардлагатай байна.